

Memo

Onderwerp

Internetconsultatie Novelle
Asielnoodmaatregelenwet

Auteur

-

Datum

26-09-2025

Versie

1.0

Inbreng GGD GHOR Nederland – Internetconsultatie Novelle Asielnoodmaatregelenwet

GGD GHOR Nederland wenst in het kader van de internetconsultatie over de voorgestelde novelle bij de Asielnoodmaatregelenwet en artikel 108a van de Vreemdelingenwet 2000 haar zorgen en aanbevelingen onder de aandacht te brengen.

Het voorgestelde artikel 108a introduceert de strafbaarstelling van illegaal verblijf in Nederland. De novelle beoogt een belangrijke wijziging aan te brengen: hulp aan vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf zal niet strafbaar zijn, mits deze hulp niet wordt verleend als pleger van het strafbare feit. Deze verduidelijking is essentieel en wordt door GGD GHOR Nederland als een noodzakelijke correctie beschouwd.

Als koepelorganisatie van de GGD'en en GHOR-bureaus benadrukken wij dat publieke gezondheidszorg een universeel karakter heeft. GGD'en zijn wettelijk en maatschappelijk verplicht zorg te verlenen aan iedereen die zich in Nederland bevindt, ongeacht verblijfsstatus. Dit betreft onder meer infectieziektebestrijding, jeugdgezondheidszorg en de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg.

Het uitsluiten van mensen zonder verblijfsstatus van toegang tot deze zorg zou niet alleen indruisen tegen het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel (artikel 1 van de Grondwet), maar ook een direct risico vormen voor de volksgezondheid, Infectieziekten kennen geen juridische grenzen. Preventie en bestrijding vereisen inclusieve toegang tot zorg en informatie.

Hoewel de novelle beoogt hulpverlening buiten de strafbaarstelling te houden, blijft het risico bestaan dat zorgverleners, uit angst voor juridische repercussies of door onduidelijkheid in de uitvoeringspraktijk, terughoudend worden in het verlenen van noodzakelijke zorg. Omgekeerd kan het effect zijn dat kwetsbare groepen de GGD gaan mijden, met negatieve gevolgen voor zowel individuele als collectieve gezondheid.

Wij verzoeken beleidsmakers daarom:

- de uitzonderingsbepaling in artikel 108a zodanig te formuleren dat elke vorm van (uitvoering van) medische en publieke gezondheidszorg expliciet buiten de strafbaarstelling valt;
- in de toelichting bij het wetsvoorstel helder te maken dat GGD'en hun wettelijke taken onverminderd moeten kunnen uitvoeren, ook ten aanzien van mensen zonder rechtmatig verblijf;
- te waarborgen dat uitvoeringsinstanties, waaronder de GGD'en, niet in een positie worden gebracht waarin zij moeten afwegen of hun handelen mogelijk strafbaar is.

Gezondheid is een fundamenteel mensenrecht en een collectief goed. De toegankelijkheid van zorg mag niet afhankelijk zijn van verblijfsstatus. GGD GHOR Nederland roept de wetgever op dit uitgangspunt te verankeren in wetgeving en uitvoering.
